

Besl. O. nr. 105

(2007–2008)

Odelstingsbeslutning nr. 105

Jf. Innst. O. nr. 71 (2007–2008) og Ot.prp. nr. 50 (2007–2008)

År 2008 den 17. juni holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om individuell pensjonsordning

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

§ 1-1 *Virkeområde mv.*

(1) Loven gjelder avtaler om individuell pensjonsspareavtale og individuell pensjonsforsikringsavtale (pensjonsavtale) som inngås mellom en pensjonsinstitusjon (institusjonen) og en person (kunden). Som pensjonsspareavtale regnes også avtale med tilknyttet forsikringselement, herunder kapitaliseringsprodukter hvor retten til ytelser ikke faller bort ved kundens død.

(2) Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i loven her.

§ 1-2 *Hvem som kan inngå pensjonsavtaler*

(1) Pensjonsavtale kan inngås av personer som har fylt 18 år.

(2) Pensjonsavtale kan inngås med institusjon som har tillatelse fra norske myndigheter til å drive virksomhet her i riket som bank, livsforsikringsselskap, pensjonsforetak eller forvaltningsselskap for verdipapirfond, med mindre annet følger av bestemmelse gitt i eller i medhold av lov.

(3) Pensjonsavtale kan også inngås med kredittinstitusjon, livsforsikringsselskap, pensjonsforetak eller forvaltningsselskap for verdipapirfond som er hjemmehørende i annen stat innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, og som har adgang til å drive tilsvarende virksomhet som nevnt i annet ledd her i riket.

§ 1-3 *Krav til pensjonsytelser mv.*

(1) Pensjonsavtalen skal gi kunden rett til alderspensjon i samsvar med bestemmelsene i loven her. Minst en tredjedel av samlet årlig innskudd, premier og vederlag for administrasjon av avtalen, herunder

vederlag for forvaltning av årets innskudd og premie, skal benyttes til oppbygging av alderspensjon.

(2) Pensjonsavtalen kan, i tillegg til alderspensjon, omfatte forsikringer som gir rett til innskuddsfritak eller premiefritak i samsvar med uføregraden når uføregraden er minst 20 prosent.

(3) Pensjonsavtalen kan også omfatte forsikringer som gir rett til uførepensjon eller andre uføreytelser, etterlattepensjon og barnepensjon for så vidt retten til slike ytelser ikke er i strid med bestemmelsene i loven her.

(4) Samlet årlig innbetaling av innskudd, premie og vederlag for administrasjon av pensjonsavtalen, herunder vederlag for forvaltning av årets innskudd og premie, kan for hver person ikke overstige 15 000 kroner. Innbetaling som nevnt i første punktum kan ikke trekkes av pensjonskapital.

§ 1-4 *Pensjonskapitalen*

(1) En kundes pensjonskapital omfatter de midler som til enhver tid er knyttet til en pensjonsavtale som følge av innbetalinger av innskudd eller premie fra kunden, samt den avkastning institusjonen har tilført pensjonskapitalen. Alderspensjonskapitalen omfatter midler knyttet til kundens rett til alderspensjon.

(2) Pensjonskapital knyttet til pensjonsavtale kan ikke utbetales av institusjonen på annen måte enn som årlige pensjonsytelser, med mindre annet følger av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her.

(3) Pensjonskapitalen og retten til utbetaling av ytelser etter en pensjonsavtale kan ikke overdras eller pantsettes av kunden eller på annen måte benyttes til dekning av kundens kreditorer. Kundens rettigheter etter pensjonsavtalen kan heller ikke gjenkjøpes av institusjonen.

(4) Motregning kan ikke skje i midler som inngår i pensjonskapitalen. Ved utbetaling av ytelser kan det

likevel foretas motregning med krav som utspringer av pensjonsavtalen (konnekse krav).

§ 1-5 *Flytterett*

(1) Kunden kan flytte pensjonsavtalen med tilhørende midler til en annen institusjon, jf. forsikringsloven § 11-1. Flytting av individuelle pensjonsavtaler etter denne lov skal skje etter forsikringsloven § 11-13 og § 11-14 sjette ledd, likevel slik at avtalen kan sies opp med én måneds varsel. Dersom den pensjonsinnretningen kontrakten flyttes til skal foreta ny helseprøving av kunden, kan oppgjørfristen etter forsikringsloven § 11-6 likevel forskyves med den tid utover en måned som det tar før endelig helseprøving foreligger.

§ 1-6 *Institusjonens informasjonsplikt*

(1) Før pensjonsavtalen inngås, skal institusjonen skriftlig gi kunden opplysninger om binding av pensjonskapitalen i avtaleperioden og om hvilke pensjonsytelser avtalen omfatter, samt om reglene for utbetaling av ytelse. Før avtalen inngås, skal institusjonen også opplyse om relevante skatteregler, samt informere om eventuelle endringer i disse skattereglene i løpet av avtaleperioden. Institusjonen skal også gi kunden opplysninger etter § 4-1 annet ledd og § 5-7 annet ledd.

(2) Institusjonen skal hvert år gi kunden kontoutskrift med informasjon som angitt i § 1-7 første ledd. Kontoutskriften skal vedlegges oppdatert informasjon over utviklingen av alderspensjonskapitalen og pensjonsytelsene under ulike innskudds- og premienivåer og beregningsforutsetninger, inkludert informasjon om usikkerheten i beregningsforutsetningene.

(3) Opplysningene som nevnt i første og annet ledd skal gis på norsk, men kan gis på annet språk hvis kunden ber om dette.

(4) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om institusjonens informasjonsplikt.

§ 1-7 *Kontoføring*

(1) Institusjonen skal føre konto for hver pensjonsavtale. Kontoen skal for hvert år minst angi

- a) årets innskudd eller premie,
- b) årets vederlag for dekning av henholdsvis risiko, administrasjon av pensjonsavtalen og forvaltning av pensjonskapitalen, samt vederlag som er avregnet i avkastning av forvaltning av tidligere opptjent pensjonskapital,
- c) årets avkastning av pensjonskapitalen, herunder avkastning som er benyttet til å dekke avregnet vederlag for forvaltning av tidligere opptjent pensjonskapital,
- d) årets avkastning, herunder overskudd, tilordnet pensjonskapitalen,

e) alderspensjonskapital opptjent i løpet av året og samlet alderspensjonskapital ved utgangen av året, og

f) pensjonskapital knyttet til uføre-, etterlatte- og barnepensjoner.

(2) Kontoutskriften skal være utsendt innen tre måneder etter utløpet av året. For pensjonsforsikringsavtaler med rett til overskudd er fristen fem måneder.

§ 1-8 *Ligningsforhold*

(1) Det skal fremgå av avtalevilkårene, kvitteringer for innbetalt innskudd, premie og vederlag som nevnt i § 1-3 og meldinger til ligningsmyndighetene at dokumentene gjelder pensjonsavtale etter loven her.

(2) Institusjonen er ansvarlig for at opplysninger som fremgår av dokumenter som nevnt i første ledd er riktige.

§ 1-9 *Tilsyn*

(1) Kredittilsynet fører tilsyn med pensjonsordninger etter loven her.

(2) Finner Kredittilsynet at en pensjonsordning er eller forvaltes i strid med lov eller forskrift, kan Kredittilsynet pålegge institusjonen å rette på forholdet innen en fastsatt frist.

(3) Bestemmelsene i foretakspensjonsloven § 2-7 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende så langt de passer.

Kapittel 2. Individuelle pensjonsspareavtaler

§ 2-1 Pensjonsspareavtalen

(1) Pensjonsspareavtalen skal inngås skriftlig. Før avtalen inngås, skal institusjonen gi kunden relevante eksempler på ulike innskuddsnivåer og antatt alderspensjonskapital ved nådd pensjonsalder, inkludert informasjon om usikkerheten i beregningsforutsetningene.

(2) Pensjonsspareavtalen skal angi hvilke pensjonsytelser som omfattes av pensjonsordningen og vilkårene for utbetaling, samt hvilke regler som skal gjelde for adgangen for kunden og institusjonen til å endre, flytte eller si opp avtalen i avtaleperioden.

(3) Dersom institusjonen ikke skal tilby forsikringer som omfattes av pensjonsordningen i henhold til § 1-3 annet og tredje ledd, skal det i pensjonsspareavtalen også angis hvilken institusjon som skal overta slik forsikring.

(4) Pensjonsspareavtalen skal også fastsette vederlaget til institusjonen for administrasjon av avtalen, herunder vederlag for forvaltning av alderspensjonskapitalen samt i tilfelle vederlag for administrasjon av forsikring som er tilknyttet avtalen. Fastsatt vederlag for forvaltning av alderspensjonskapitalen

omfatter også den godtgjørelse for kapitalforvaltning hos institusjonen eller annen kapitalforvalter, herunder tegningsprovisjoner, som avregnes mot avkastningen ved forvaltning av alderspensjonskapitalen, herunder midler plassert direkte eller indirekte i andeler i verdipapirfond eller annen investeringsportefølje. Institusjonen skal sørge for at også avregnede beløp blir tilordnet som avkastning av alderspensjonskapitalen.

(5) Pensjonsspareavtalen skal angi om institusjonen garanterer en avkastning som skal oppnås ved forvaltningen av alderspensjonskapitalen, og i tilfelle størrelsen på avkastningsgarantien. Avkastning tilordnes alderspensjonskapitalen selv om den overstiger oppgitt rentesats.

(6) Dersom pensjonskapitalen skal forvaltes i egen investeringsportefølje, skal pensjonsspareavtalen angi sammensetningen av porteføljen, kundens rett til å endre sammensetningen og vilkårene for slik endring. For avtale med særskilt avkastningsgaranti fra institusjonen skal garantien og vederlaget for denne angis.

(7) Institusjonen kan ikke kreve eget gebyr for inngåelsen av pensjonsspareavtalen, med mindre dette er særskilt avtalt med den enkelte kunde.

§ 2-2 Årlige innbetalinger

(1) Avtalen skal inneholde en betalingsplan som fastsetter hvilke årlige innbetalinger kunden skal foreta.

(2) Kunden kan endre betalingsplanen ved melding til institusjonen. Uten å endre betalingsplanen kan kunden for det enkelte år foreta innbetaling til individuell pensjonsordning som er 25 prosent høyere eller lavere enn det som følger av betalingsplanen, likevel slik at grensen for årlig innbetaling i § 1-3 fjerde ledd ikke overskrides. Kunden kan også gi institusjonen melding om at innbetaling etter betalingsplanen helt eller delvis ikke vil bli foretatt for en angitt periode.

(3) Dersom kunden endrer eller unnlater å foreta betaling i henhold til annet ledd, skal kunden likevel betale premier til forsikringer som nevnt i § 1-3 annet og tredje ledd som er flerårige. Premier til slike forsikringer kan ikke overstige samlede premier som det ville ha vært anledning til å betale dersom årlig innbetaling ble foretatt i henhold til betalingsplanen.

§ 2-3 Pensjonsspareavtalen avbrytes av kunden

(1) Kunden kan når som helst avbryte pensjonsspareavtalen ved melding til institusjonen. Har kunden ikke foretatt innbetaling og institusjonen etter forfall har sendt kunden et varsel med krav om innbetaling, skal pensjonsspareavtalen anses avbrutt av kunden tre måneder fra den dato varselet ble sendt, med mindre kunden foretar innbetaling innen utløpet

av samme tremånedersperiode. Dette gjelder likevel ikke hvis kunden har gitt institusjonen melding som nevnt i § 2-2 annet ledd tredje punktum. Ved avbrudd av pensjonsspareavtalen skal institusjonen utstede pensjonskapitalbevis etter reglene i innskuddspensjonsloven § 6-2. Pensjonskapitalbeviset skal angi hvilke vederlag som kunden skal betale etter at pensjonsspareavtalen er avbrutt.

(2) Alderspensjonskapitalen i henhold til pensjonskapitalbevis som nevnt i første ledd kan overføres til en annen pensjonsspareavtale som kunden har, og inngå i alderspensjonskapitalen knyttet til denne avtalen, forutsatt at avtalene forvaltes av samme institusjon.

(3) Avbrudd av pensjonsspareavtalen medfører også avbrudd av forsikringer som er omfattet av avtalen. For øvrig gjelder forsikringsavtalelovens regler om avbrudd av forsikringsavtale og manglende premiebetaling.

§ 2-4 Pensjonsalder

(1) Pensjonsalderen er 67 år. Det kan avtales en høyere pensjonsalder.

(2) For kunde som er medlem av en lovregulert offentlig eller privat tjenstepensjonsordning, kan det avtales samme pensjonsalder som kundens pensjonsalder i tjenstepensjonsordningen. Dersom kunden ikke lenger oppfylder vilkårene for den avtalte pensjonsalderen eller opphører å være medlem av tjenstepensjonsordningen, gjelder første ledd. Kunden skal uten ugrunnet opphold informere institusjonen dersom kunden ikke lenger oppfylder vilkårene for den avtalte pensjonsalderen.

(3) Bestemmelsene i paragrafen her er ikke til hinder for at den avtalte pensjonsalderen senere endres innenfor rammen av paragrafen her.

§ 2-5 Pensjonskapitalbevis

(1) Når kunden har nådd pensjonsalderen, skal institusjonen utstede pensjonskapitalbevis med rett til straks begynnende alderspensjon. Kunden kan likevel kreve at slikt pensjonskapitalbevis utstedes på det tidspunkt kunden har rett til alderspensjon fra folketrygden.

(2) Det kan avtales at kunden kan kreve at slikt pensjonskapitalbevis utstedes før fastsatt pensjonsalder dersom kunden ikke mottar lønn, likevel ikke tidligere enn fra fylte 62 år. I så fall kan det også avtales at pensjonsytelsen skal settes ned ved fylte 67 år, men ikke med mer enn 50 prosent.

(3) Har kunden rett til uføreytelser fra folketrygden, men ikke rett til uføreytelser etter pensjonsavtalen som nevnt i § 3-6, kan kunden kreve at institusjonen utsteder pensjonskapitalbevis med rett til straks begynnende pensjon som omfatter pensjonskapitalen på utstedelsestidspunktet. Pensjonskapitalbeviset

skal forvaltes i henhold til egen spareavtale. Årlig ytelse fastsettes i samsvar med uføregraden og etter § 2-7 første ledd tredje punktum og femte ledd så langt de passer, og utbetales så lenge kunden har rett til uføreytelser fra folketrygden. Gjenværende pensjonskapital utbetales etter reglene om alderspensjon.

§ 2-6 *Bruk av pensjonskapitalbevis*

(1) I utbetalingsperioden skal pensjonskapitalbevis utstedt etter § 2-5 første eller annet ledd forvaltes i egen spareavtale, med mindre kunden velger å konvertere pensjonskapitalbeviset til pensjonsforsikringsavtale i samsvar med bestemmelsene i kapittel 3, eller annet følger av annet eller tredje ledd.

(2) Pensjonskapitalbevis med rett til straks begynnende alderspensjon kan slå sammen med annet pensjonskapitalbevis som gir kunden rett til utbetaling av alderspensjon, forutsatt at avtalene forvaltes av samme institusjon. Ved sammenslåing skal institusjonen utstede nytt pensjonskapitalbevis for samlet alderspensjonskapital som i utbetalingsperioden forvaltes i samsvar med bestemmelsene i første ledd. Første og annet punktum gjelder ikke pensjonskapitalbevis utstedt etter innskuddspensjonsloven § 7-2 som skal konverteres til pensjonsforsikring i utbetalingsperioden.

(3) Dersom institusjonen samtykker kan kunden benytte pensjonskapitalbevis utstedt etter § 2-5 første eller annet ledd som engangspremie for tillegg til alderspensjonsytelsen i henhold til pensjonsforsikringsavtale som er inngått ved konvertering av pensjonskapitalbevis etter innskuddspensjonsloven § 7-3 første ledd bokstav b. Tilsvarende gjelder for kunde som ønsker å benytte pensjonskapitalbevis som engangspremie for tillegg til alderspensjonsytelser i henhold til fripolise som er utgått fra ytelsesbasert tjenstepensjonsordning etter foretakspensjonsloven.

§ 2-7 *Størrelsen av pensjonsytelsene.* *Utbetalingsperiode*

(1) Dersom pensjonskapitalen skal forvaltes i henhold til spareavtale, skal alderspensjonen utbetales i et fastsatt antall år fra avtalt pensjonsalder og til fylte 77 år eller senere. Dersom avtalt pensjonsalder er høyere enn 67 år, skal alderspensjonen utbetales i minst 10 år. Det kan avtales at pensjonsytelsen skal settes ned etter 10 år fra avtalt pensjonsalder eller senere.

(2) Alderspensjonen i et enkelt år fastsettes med sikte på at den ikke skal utgjøre en større andel av pensjonskapitalen enn den andelen det aktuelle året utgjør av den gjenværende utbetalingsperioden. Ved fastsettelsen av årlig pensjonsytelse kan det tas hensyn til avtale om nedsettelse av pensjonsytelsen som nevnt i første ledd og § 2-5 annet ledd, samt forhold som nevnt i tredje og fjerde ledd i paragrafen her.

(3) Kunde som fortsatt mottar lønn etter nådd pensjonsalder, kan kreve at alderspensjon ikke skal utbetales i den utstrekning kunden mottar lønn. Ikke utbetalt alderspensjon blir værende i pensjonskapitalen.

(4) Kunden kan kreve at utbetalingen av alderspensjonen skal utsettes. Kunden kan også kreve at den årlige pensjonsytelsen i den første delen av utbetalingsperioden og for et bestemt antall år bare skal utgjøre en mindre del av pensjonsytelsen beregnet etter annet ledd. Ikke utbetalt alderspensjon blir værende i pensjonskapitalen.

(5) Dersom årlig pensjonsytelse blir mindre enn 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp (G), kan ytelsesperioden settes ned til det antall hele år som vil gi årlig pensjonsytelse på om lag 20 prosent av grunnbeløpet.

(6) Avtalt tidspunkt for opphør, utbetaling eller nedsettelse av alderspensjonen kan senere endres innenfor rammen av paragrafen her.

§ 2-8 *Ved kundens død*

(1) Retten til alderspensjonskapitalen faller ikke bort ved kundens død.

(2) Ved kundens død skal pensjonskapital som forvaltes i pensjonsspareavtale, benyttes til barnepensjon eller i tilfelle til etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner eller samboer etter reglene i innskuddspensjonsloven § 7-4. Det samme gjelder pensjonskapital i henhold til pensjonskapitalbevis utstedt etter § 2-5 første eller annet ledd som forvaltes i spareavtale i henhold til § 2-6 første ledd.

(3) Pensjonskapital som ikke benyttes til ytelser etter annet ledd, utbetales som et engangsbeløp til dødsboet.

§ 2-9 *Innskuddsfritak ved uførhet*

(1) Dersom avtalen omfatter forsikring som gir rett til innskuddsfritak ved uførhet, har kunde som blir ufør med en uføregrad på minst 20 prosent rett til innskuddsfritak i samsvar med uføregraden. Uføregraden beregnes etter foretakspensjonsloven § 6-2.

(2) Innskuddsfritaket løper så lenge uføregraden er minst 20 prosent, men ikke lenger enn frem til kunden får rett til utbetaling av alderspensjon.

§ 2-10 *Tilknyttede forsikringer*

(1) Dersom avtalen omfatter forsikring som gir rett til uførepensjon eller andre uføreytelser, etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner eller samboer eller barnepensjon, gjelder §§ 3-6 til 3-8 tilsvarende.

Kapittel 3. Individuelle pensjonsforsikringsavtaler

§ 3-1 Pensjonsforsikringsavtale

(1) Pensjonsforsikringsavtale inngås i samsvar med og er undergitt reglene i forsikringsavtaleloven Del B for så vidt annet ikke følger av loven her. Institusjonen kan ikke kreve eget gebyr for inngåelsen av pensjonsforsikringsavtalen, med mindre dette er særskilt avtalt med den enkelte kunde.

(2) Pensjonsforsikringsavtalen skal angi hvilke ytelser som omfattes og vilkårene for utbetaling, samt hvilke premier og vederlag for tjenester kunden skal betale.

(3) Skal pensjonskapitalen forvaltes i særskilt investeringsportefølje, gjelder § 2-1 sjette ledd tilsvarende.

(4) Dersom pensjonsforsikringsavtalen opphører før kunden har nådd pensjonsalder, skal institusjonen utstede et pensjonsbevis. Pensjonsbeviset skal angi kundens rett til opptjent pensjon og tilhørende pensjonskapital på opphørstidspunktet, samt de vederlag for tjenester som kunden skal betale etter opphørstidspunktet.

§ 3-2 Pensjonsalder

(1) Pensjonsalderen er 67 år. Det kan avtales en høyere pensjonsalder.

(2) For kunde som er medlem av lovregulert offentlig eller privat tjenstepensjonsordning, kan det avtales samme pensjonsalder som kundens pensjonsalder i tjenstepensjonsordningen. Dersom kunden ikke lenger oppfylder vilkårene for den avtalte pensjonsalderen eller opphører å være medlem av tjenstepensjonsordningen, gjelder første ledd. Kunden skal uten ugrunnet opphold informere institusjonen dersom kunden ikke lenger oppfylder vilkårene for den avtalte pensjonsalderen.

(3) Bestemmelsene i paragrafen her er ikke til hinder for at den avtalte pensjonsalderen senere endres innen rammen av paragrafen her.

§ 3-3 Alderspensjon

(1) Retten til alderspensjon med tilhørende premiereserve faller bort ved kundens død.

(2) Alderspensjon skal ytes fra avtalt pensjonsalder. Kunden kan likevel kreve at alderspensjonen skal ubetales fra det tidspunkt kunden har rett til alderspensjon fra folketrygden. Det kan avtales at alderspensjon skal utbetales før avtalt pensjonsalder dersom kunden ikke mottar lønn, likevel ikke tidligere enn fra fylte 62 år. I så fall kan det også avtales at pensjonsytelsen skal settes ned ved fylte 67 år, men ikke med mer enn 50 prosent.

(3) Kunde som fortsatt mottar lønn etter nådd pensjonsalder, kan kreve at alderspensjon ikke skal utbetales i den utstrekning kunden mottar lønn. Ikke

utbetalt alderspensjon blir værende i pensjonskapitalen (premiereserven).

(4) Kunden kan kreve at alderspensjon skal utbetales først fra et fastsatt tidspunkt etter at kunden har rett til pensjon. Kunden kan også kreve at den årlige pensjonsytelsen i den første delen av utbetalingsperioden og for et bestemt antall år bare skal utgjøre en mindre del av pensjonsytelsen. Ikke utbetalt alderspensjon blir værende i pensjonskapitalen (premiereserven).

(5) Utbetalingen av alderspensjon skal skje så lenge kunden lever. Det kan likevel avtales at utbetalingen av alderspensjon skal opphøre ved fylte 77 år eller senere, men ikke i noe tilfelle før alderspensjon har vært utbetalt i 10 år. Det kan avtales at pensjonsytelsen skal settes ned etter 10 år fra avtalt pensjonsalder eller senere.

(6) Dersom årlig pensjonsytelse blir mindre enn 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp (G), kan ytelsesperioden kortes ned til det antall hele år som vil gi årlig pensjonsytelse på om lag 20 prosent av grunnbeløpet.

(7) Avtalt tidspunkt for opphør, utbetaling eller nedsettelse av alderspensjonen kan senere endres innenfor rammen av paragrafen her. Reglene for omregning i § 3-9 får da anvendelse.

§ 3-4 Alderspensjon uten ytelsesgaranti

(1) Dersom pensjonsforsikringsavtalen fastsetter at pensjonskapitalen skal forvaltes i en egen investeringsportefølje eller at størrelsen på pensjonsytelsene ikke er garantert av institusjonen, skal alderspensjonen i et enkelt år fastsettes med sikte på at den ikke skal utgjøre en større andel av premiereserven enn den andelen det aktuelle året utgjør av den gjenværende utbetalingsperioden. Ved fastsettelsen av årlig pensjonsytelse kan det tas hensyn til avtale om nedsettelse av pensjonsytelsen som nevnt i § 3-3 annet og femte ledd, samt forhold som nevnt i § 3-3 tredje og fjerde ledd.

§ 3-5 Premiefritak ved uførhet

(1) Dersom pensjonsforsikringsavtalen omfatter forsikring som gir rett til premiefritak ved uførhet, har kunde som blir ufør med en uføregrad på minst 20 prosent rett til premiefritak i samsvar med uføregraden. Uføregraden beregnes etter foretakspensjonsloven § 6-2.

(2) Premiefritaket løper så lenge uføregraden er minst 20 prosent, men ikke lenger enn frem til kunden får rett til utbetaling av alderspensjon.

§ 3-6 Uføreytelser

(1) Dersom pensjonsforsikringsavtalen omfatter forsikring som gir rett til uførepensjon, har kunden rett til uførepensjon etter avtalen i samsvar med ufø-

regraden til enhver tid. Avtalt uføregrad for rett til uførepensjon kan ikke settes lavere enn 20 prosent eller høyere enn 50 prosent. Uføregraden beregnes etter foretakspensjonsloven § 6-2.

(2) Uførepensjonen skal tilsvare den alderspensjonen kunden ville ha rett til ved nådd pensjonsalder, eller en fastsatt årlig ytelse. Retten til uførepensjon opphører i alle tilfelle når kunden får rett til alderspensjon.

(3) En pensjonsforsikringsavtale som ikke omfatter forsikring som gir rett til uførepensjon, kan i stedet omfatte årlig forsikring av risiko for uførhet med rett til utbetaling av årlige uføreytelser for et avtalt antall år.

§ 3-7 Ektefelle-, partner- og samboerpensjon

(1) Pensjonsforsikringsavtalen kan omfatte forsikring som gir rett til etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner eller samboer. Etterlattepensjonen kan fastsettes som en del av kundens alderspensjon eller som en fastsatt årlig ytelse.

(2) Ektefelle-, partner- og samboerpensjon løper fra kundens død og til den etterlattes død. Det kan avtales at ektefelle-, partner og samboerpensjon skal opphøre når pensjon er utbetalt i 10 år, men ikke i noe tilfelle før den etterlatte har fylt 77 år. § 3-3 sjette ledd gjelder tilsvarende.

(3) Med samboer forstås her

- a) person som kunden har felles bolig og felles barn med,
- b) person som kunden lever sammen med i ekteskaps- eller partnerskapsliknende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste fem år før kundens død, og det ikke forelå forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller registrert partnerskap ble inngått.

§ 3-8 Barnepensjon

(1) Pensjonsforsikringsavtalen kan gi rett til barnepensjon til barn, herunder stebarn og fosterbarn, under 21 år som kunden ved sin død plikter å forsørge eller forsørget.

(2) Avtalen skal inneholde bestemmelser om størrelsen eller beregningen av årlig barnepensjon.

(3) Barnepensjonen utbetales fra kundens død og opphører ved barnets død, likevel senest når barnet fyller 21 år. § 3-3 sjette ledd gjelder tilsvarende.

(4) Det kan avtales at barnepensjon bare skal utbetales i et fastsatt antall år.

§ 3-9 Forsikringsteknisk omregning av pensjonsytelser

(1) Dersom pensjonsalderen, tidspunktet for utbetaling, størrelsen av pensjonsytelsen, utbetalingsperioden eller opphørstidspunktet endres, skal alderspensjonsytelsen omregnes på forsikringsteknisk

grunnlag ut fra beregningsgrunnlaget på endrings-tidspunktet.

(2) Ved omregning etter første ledd kan institusjonen beregne et fradrag i de forsikringstekniske avsetningene som står i forhold til endring i risiko. Som grunnlag for beregningen kan institusjonen kreve at kunden fremlegger legeerklæring. Dersom institusjonen vil kreve slikt fradrag skal den informere kunden skriftlig om dette og om grunnlaget for fradraget. Før kunden tar endelig standpunkt til om endringer som nevnt i første ledd skal gjennomføres, skal institusjonen opplyse kunden skriftlig om innestående verdi ved omberegningen og om hvor stort fradragsbeløpet vil være.

§ 3-10 Sammenslåing med fripolise

(1) Kunde med fripolise som er utgått fra ytelsesbasert tjenstepensjonsordning kan kreve at pensjonsforsikringsavtalen slås sammen med fripolisen med tilhørende midler, forutsatt at avtalene forvaltes av samme institusjon.

(2) Ved sammenslåing etter første ledd skal institusjonen omregne alderspensjonen på grunnlag av premiereservene for alderspensjonen på omregningstidspunktet. Har pensjonsforsikringsavtalen og fripolisen ulike utbetalingsperioder, skal det legges til grunn at alderspensjonen minst skal løpe inntil fylte 77 år, og ikke i noe tilfelle skal opphøre før utløpet av den lengste av utbetalingsperiodene. § 3-9 gjelder tilsvarende.

(3) Kongen kan ved forskrift fastsette nærmere regler om sammenslåing og omregning etter denne bestemmelsen.

Kapittel 4. Individuell pensjonsspareavtale knyttet til kollektiv tjenstepensjonsordning

§ 4-1 Individuell pensjonsspareavtale tilknyttet kollektiv tjenstepensjonsordning

(1) Medlem av en kollektiv tjenstepensjonsordning kan ved avtale med pensjonsinstitusjonen inngå individuell pensjonsspareavtale etter denne loven som knyttes til den kollektive tjenstepensjonsordningen. Som kollektiv tjenstepensjonsordning regnes her pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven eller foretakspensjonsloven, samt kommunale pensjonsordninger som omfattes av forsikringsloven kapittel 10.

(2) Individuell pensjonsspareavtale etter denne loven som er knyttet til kollektiv tjenstepensjonsordning, kan omfatte rett til forsikring av innskuddsfritak ved uførhet som nevnt i § 1-3 annet ledd hvis kunden ønsker slik forsikring. Dersom kunden ikke velger forsikring av innskuddsfritak ved uførhet, skal institusjonen opplyse om forskjell i risikodekninger

mellom den individuelle pensjonsspareavtalen og den kollektive tjenstepensjonsordningen.

(3) Reglene i kapittel 1 og 2 gjelder tilsvarende for individuell pensjonsspareavtale som er tilknyttet en kollektiv tjenstepensjonsordning, med mindre annet følger av §§ 4-2 til 4-4.

§ 4-2 Kapitalforvaltning. Egen pensjonskonto

(1) Pensjonskapital knyttet til individuell pensjonsspareavtale kan forvaltes på samme måte som den kapital som er knyttet til den kollektive tjenstepensjonsordningen. Kunden skal dekke vederlaget for administrasjon av den individuelle pensjonsordningen som er tilknyttet en kollektiv tjenstepensjonsordning, herunder forholdsmessig vederlag for forvaltning av pensjonskapitalen, med mindre det er avtalt at slikt vederlag helt eller delvis skal belastes den kollektive tjenstepensjonsordningen.

(2) Institusjonen skal føre særskilt konto for midler knyttet til hver individuell pensjonsspareavtale. Kontoutskrift etter § 1-7 kan tas med som en del av oppgaven over opptjent pensjon som institusjonen hvert år skal sende til medlemmene av den kollektive tjenstepensjonsordningen.

§ 4-3 Utbetaling av alderspensjonskapitalen

(1) Alderspensjon utgått fra pensjonskapitalbevis knyttet til en individuell pensjonsspareavtale kan utbetales sammen med alderspensjon utgått fra en kollektiv tjenstepensjonsordning, når disse forvaltes av samme institusjon.

§ 4-4 Flytting

(1) Ved flytting av kollektiv tjenstepensjonsordning etter reglene i forsikringsloven kapittel 11, gjelder forsikringsloven § 11-11 tilsvarende i forhold til individuelle pensjonsspareavtaler knyttet til den kollektive tjenstepensjonsordningen. Institusjonen skal, når den får melding om at den kollektive tjenstepensjonsordningen skal flyttes, gi skriftlig melding til innehaver av den individuelle pensjonsspareavtalen.

Kapittel 5. Særlige regler for individuelle pensjonsavtaler etter skatteloven (IPA)

§ 5-1 Virkeområde

(1) Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder individuelle pensjonsavtaler som omfattes av forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring av skatteloven mv. av 26. mars 1999 nr. 14 (Finansdepartementets skattelovforskrift) § 6-47 (IPA), og hvor avtalen før 12. mai 2006 forutsatte innbetaling av premie 12. mai 2006 eller senere.

(2) Forsikringsbevis og pensjonskapitalbevis utstedt etter § 5-2 reguleres av bestemmelsene om IPA i Finansdepartementets skattelovforskrift når annet ikke følger av §§ 5-3 til 5-6.

(3) Bestemmelsene i dette kapitlet begrenser ikke en kundes rett til å kreve utbetaling etter Finansdepartementets skattelovforskrift § 6-47-31.

(4) Tidsfristen i § 5-3 første ledd gjelder tilsvarende for avtale om fortsettelsesforsikringer etter foretakspensjonsloven § 4-9 og Finansdepartementets skattelovforskrift § 6-47-41.

§ 5-2 Utstedelse av forsikringsbevis og pensjonskapitalbevis

(1) Institusjon som har inngått individuell pensjonsavtale etter skatteloven (IPA), skal utstede pensjonskapitalbevis etter § 2-3 første ledd, eller forsikringsbevis tilsvarende reglene i § 3-1 fjerde ledd om pensjonsbevis, i henhold til kontoutskrift senest pr. 31. desember 2008.

(2) Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende for forsikringer (risikodekninger) knyttet til individuell pensjonsspareavtale etter skatteloven (IPA). Kunden kan kreve at institusjonen utsteder pensjonskapitalbevis som sikrer kunden den samlede verdien av pensjonsspareavtalen med tilknyttede forsikringer, med mindre det er oppnevnt endelig begunstiget som nevnt i forsikringsavtaleloven § 15-2 annet ledd for den tilknyttede forsikringen. I så fall gjelder § 3-9 tilsvarende.

§ 5-3 Rett til å inngå ny avtale

(1) Kunde med individuell pensjonsforsikringsavtale som nevnt i § 5-1 første ledd, har rett til å inngå ny forsikringsavtale på tilsvarende vilkår og med rett til samme ytelser som den individuelle pensjonsforsikringsavtalen etter skatteloven (IPA), med den institusjonen som forvalter avtalen, uten å gi nye helseopplysninger. Retten etter første punktum gjelder ikke dersom avtalen opphørte før 12. mai 2006. Kunde som vil benytte retten til å inngå ny forsikringsavtale etter første punktum, må gi institusjonen skriftlig melding om dette innen 30. juni 2009. Gebyr ved etablering av ny avtale kan ikke settes høyere enn maksimalt tillatt gebyr ved flytting av den opprinnelige avtalen.

(2) Det kan ikke innbetales premie eller innskudd til en individuell pensjonsavtale etter skatteloven (IPA) etter 31. desember 2008.

§ 5-4 Sammen slåing av henholdsvis pensjonskapitalbevis og forsikringsbevis

(1) Pensjonskapitalbevis utstedt etter § 5-2 første ledd kan benyttes av kunden etter § 2-6 annet ledd.

Har kunden fripolise utgått fra ytelsesbasert tjenstepensjonsordning etter foretakspensjonsloven, kan pensjonskapitalen som følger av pensjonskapitalbeviset benyttes som engangspremie til alderspensjon etter fripolisen, forutsatt at institusjonen som forvalter fripolisen samtykker.

(2) Kunden kan kreve at forsikringsbevis utstedt etter § 5-2 første ledd, slås sammen med fripolise utgått fra ytelsesbasert tjenstepensjonsordning som nevnt i første ledd. § 3-10 gjelder tilsvarende.

§ 5-5 *Sammenslåing av pensjonskapitalbevis (IPA) med individuell pensjonsspareavtale*

(1) Kunde som har inngått individuell pensjonsspareavtale etter denne loven, kan kreve at pensjonskapital knyttet til pensjonskapitalbevis etter § 5-2 slås sammen med og inngår i pensjonskapitalen til den individuelle pensjonsspareavtalen, forutsatt at avtalene forvaltes av samme institusjon.

§ 5-6 *Sammenslåing av forsikringsbevis (IPA) med individuell pensjonsforsikringsavtale*

(1) Kunde som har inngått individuell pensjonsforsikringsavtale etter denne loven, kan kreve at pensjonskapital knyttet til forsikringsbevis utstedt etter § 5-2 slås sammen med og inngår i pensjonskapitalen til den individuelle pensjonsforsikringsavtalen, forutsatt at avtalene forvaltes av samme institusjon.

(2) Opptjent pensjon etter sammenslåingen etter første ledd beregnes etter beregningsgrunnlaget for den individuelle pensjonsforsikringsavtalen. Bestemmelsene om omregning i § 3-9 gjelder i tilfelle tilsvarende.

(3) Sammenslåing etter første ledd kan ikke foretas dersom det for rettighetene etter forsikringsbeviset er oppnevnt endelig begunstiget som nevnt i forsikringsavtaleloven § 15-2 annet ledd.

§ 5-7 *Institusjonenes informasjonsplikt*

(1) Innen tre måneder etter at denne lov er trådt i kraft, skal institusjonen gi kunde med individuelle pensjonsavtaler som omfattes av § 5-1, opplysninger om:

- kundens rett til å kreve utbetaling etter Finansdepartementets skattelovforskrift § 6-47-31,
- kundens rett til pensjonskapitalbevis og forsikringsbevis etter § 5-2,
- kundens rett til å inngå ny avtale etter § 5-3 og skattereglene for en slik avtale, og
- at rettigheter etter individuelle pensjonsavtaler i visse tilfeller kan slås sammen med andre individuelle pensjonsrettigheter som kunden måtte ha, jf. §§ 5-4 til 5-6.

(2) Dersom kunden inngår ny avtale etter § 5-3, skal institusjonen opplyse om relevante skatteregler.

Kapittel 6. Ikrafttreden. Overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 6-1 *Ikrafttreden. Overgangsregler*

(1) Loven trer i kraft straks. § 6-2 nr. 2 og 3 trer likevel først i kraft 31. desember 2008.

(2) Kongen kan fastsette overgangsregler.

§ 6-2 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

- Lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) endres slik:

§ 6-47 første ledd ny bokstav c skal lyde:

- premie, innskudd og kostnader knyttet til administrasjon av individuell pensjonsavtale etter lov xxx om individuell pensjonsordning, herunder kostnader til forvaltning av årets premie eller innskudd til individuell pensjonsavtale. Samlet fradrag kan ikke overstige 15 000 kroner.*

Nåværende bokstav c, d og e blir d, e og f.

- I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) skal § 4-7 første ledd tredje punktum lyde:

Er opptjent premiereserve knyttet til alderspensjon mindre enn 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp, har medlemmet likevel bare rett til at premiereserven blir overført til annen foretakspensjonsordning *eller individuell pensjonsavtale etter lov xxx om individuell pensjonsordning.*

- I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) skal § 6-3 første ledd lyde:

Kontohaveren har rett til å få pensjonskapital i henhold til pensjonskapitalbevis overført til alderspensjonskonto i annen institusjon som nevnt i § 2-2, til annen innskuddspensjonsordning *eller til individuell pensjonsavtale etter lov xxx om individuell pensjonsordning.*

- I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-4 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Pensjonskasser kan også tilby pensjonsordninger etter lov xxx om individuell pensjonsordning til medlemmer av en kollektiv pensjonsordning som pensjonskassen forvalter.

§ 1-5 første punktum skal lyde:

Innskuddspensjonsforetak kan bare overta kollektive pensjonsordninger og pensjonsordninger etter lov xxx om individuell pensjonsordning uten forsikringselement.

§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1. *Innskuddspensjonsforetak*

Et innskuddspensjonsforetak er et aksjeselskap med virksomhet basert på kollektiv innskuddspensjon uten forsikringselement. *Virksomheten kan også*

omfatte individuelle pensjonsavtaler uten forsikringselement, herunder pensjonsavtaler i samsvar med lov xxx om individuell pensjonsordning.

Virksomheten kan omfatte virksomhet som naturlig henger sammen med virksomhet som nevnt i første ledd (tilknyttet virksomhet). Som tilknyttet virksomhet regnes utstedelse av pensjonskapitalbevis i henhold til reglene i innskuddspensjonsloven eller lov om individuell pensjonsordning samt inngåelse av fortsatt pensjonsspareavtale etter reglene i innskuddspensjonsloven.

Berit Brørby
president

Asmund Kristoffersen
sekretær

